

**MONOGRAFIA PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII
ȘI EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE
(CHIȘINĂU, 2013, 600 p.),
autori Constantin EȚCO, Varfolomei CALMÎC,
Ion BAHNAREL**

Consolidarea intervențiilor de promovare a sănătății este indispensabil legată de educația pentru sănătate a populației și de promovarea modului sănătos de viață. Educația pentru sănătate constituie o componentă a educației generale a populației și este o activitate instructiv-educativă cu multiple aspecte, orientată spre cultivarea unui comportament conștient și responsabil al individului în scopul dezvoltării, menținerii și fortificării sănătății, recuperării capacității de muncă și prelungirii duratei de viață activă. Fortificarea sănătății este o sarcină socială primordială a statului, ce poate fi realizată numai prin eforturile comune ale instituțiilor statale și publice, instituțiilor medicale, prin colaborarea intersectorială, sporirea responsabilității fiecărei părți și motivarea reală a fiecărui cetățean în păstrarea sănătății proprii și a sănătății publice.

În Republica Moldova, cele mai răspândite stări morbide sunt determinate de factori precum: poluarea mediului înconjurător; creșterea tensiunii neuro-psihologice; nivelul scăzut al instruirii fizice și igienice a populației, mai ales a tinerilor; stresul socioeconomic; alimentația nerațională; deprinderile dăunătoare, sedentarismul; nivelul scăzut de cultură sanitară; incompetența în problemele de profilaxie, planificare familială; atitudinea neglijentă, irresponsabilă față de propria sănătate etc. În această situație, societatea trebuie informată prin metode susținute, iar prezenta monografie, cu tentă de tratat în domeniul dat, reprezintă prima ediție care vine să încurajeze anevoioasa activitate de educație pentru sănătate.

Lipsa mijloacelor specifice pentru prevenirea morbidității prin maladii infecțioase și cronice ne-transmisibile, răspândirea în rândurile populației, mai ales la copii și tineret, a deprinderilor dăunătoare (fumatul, narcomania, consumul excesiv de alcool) necesită intensificarea măsurilor de profilaxie și, în primul rând, de mobilizare socială a populației prin realizarea măsurilor de educație pentru sănătate, prin organizarea diverselor acțiuni de promovare a modului sănătos de viață și prin ridicarea nivelului de cultură sanitară a populației. Această monografie va contribui esențial la cultivarea unui comportament conștient și responsabil, care va conduce la stabilirea echilibrului biologic, psihic, cultural și spiritual al omului și, ca urmare, la menținerea și

fortificarea sănătății și recuperarea capacității de muncă, la evitarea traumatismelor, violenței și accidentelor, renunțarea la deprinderile dăunătoare, prelungirea duratei active a vieții.

În monografie, autorii pentru prima dată au reușit să combine toate aspectele care elucidează educația pentru sănătate propriu zisă cu metodele de formare a modului sănătos de viață. Structura monografiei este bine gândită și va permite utilizatorilor, atât din sectorul sănătății, cât și celor din alte sectoare, cum ar fi cel educațional, să identifice și să preia cele mai necesare informații.

Capitolele I și II, dedicate funcțiilor și factorilor educației pentru sănătate, metodelor și mijloacelor de formare a sănătății, precum și analizei dinamicii principalilor indicatori ai sănătății, vor servi drept informații de bază pentru profesioniștii din domeniu care urmează să organizeze corect procesele ce se impun în educația pentru sănătate.

Capitolul II, dedicat evaluării, oferă cititorilor instrumente deja pregătite în domeniul testării gradului de cunoștințe medico-igienice în diverse categorii de populație, lucru deosebit de important în realizarea eficientă a activităților de bază.

Capitolele IV și V specifică modul de realizare a educației pentru sănătate în instituțiile medicale și în diferite grupe de populație, în special printre generațiile tinere, acolo unde se înregistrează cel mai semnificativ rezultat al activităților de promovare a modului sănătos de viață.

În capitolele VI și VII, autorii descriu într-un mod accesibil cele mai contemporane metode și forme de educație în prevenirea bolilor transmisibile și nontransmisibile, inclusiv a abaterilor comportamentale ale civilizației actuale.

Capitolul VIII, dedicat evidenței diverselor activități în educația pentru sănătate, prezintă interes pentru liderii din structurile guvernamentale care urmează să evalueze și să corecteze programele și planurile care se impun.

În capitolele IX, X și XI, autorii descriu metodele de popularizare a cunoștințelor medico-igienice, metodele de planificare a activităților și indicii pentru evaluarea eficienței activității de educație pentru sănătate și promovare a modului sănătos de viață.

În ultimele capitole (XII-XV), sunt detaliate sarcinile și conținutul activităților de educație pentru sănătate, modul de organizare a activităților de profilaxie a maladiilor infecțioase în instituțiile medicale și de implementare a strategiilor Organizației Mondiale a Sănătății.

Direcțiile principale ale educației pentru sănătate descrise de autori presupun conjugarea eforturilor, implicarea și coordonarea activității autorităților administrației publice centrale și locale,

mass-mediei, agenților economici, persoanelor fizice, ONG-urilor și organismelor internaționale în calitate de parteneri în realizarea activităților de educație pentru sănătate și de promovare a modului sănătos de viață. Toate acestea luate în ansamblu vor contribui la realizarea cu succes a prevederilor actelor legislative și normative în domeniul protecției muncii și sănătății, la modificarea atitudinii populației față de sănătatea proprie, la transformarea cunoștințelor în domeniul igienei în convingeri și acțiuni concrete și adecvate, la menținerea și fortificarea sănătății populației, la reducerea pagubelor, inclusiv economice și morale, cauzate de îmbolnăviri, pierderi ale capacității de muncă și de invalidități, la evitarea deceselor premature și la creșterea speranței de viață a populației.

În concluzie, menționăm că monografia *Promovarea sănătății și educația pentru sănătate* reprezintă o lucrare finalizată, de o actualitate și originalitate vădite, în care sunt incluse rezultatele cercetărilor științifice efectuate de autorii Constantin Ețco, Varfolomei Calmîc și Ion Bahnarel și care însumează cele mai moderne metode, practici și materiale informative în domeniul educației pentru sănătate. Monografia se recomandă în calitate de sursă importantă de informații pentru specialiștii din domeniul sănătății publice, studenții și elevii mediciniști, precum și pentru profesorii din școlile și liceele țării.

Mihai Ciocanu,
doctor habilitat în medicină,
conferențiar universitar,
Viceministru al Sănătății